

PERŽVALGA.

„Lietuvos Balso“ išleistojas Daukša pasidavęs caro valdžiai. Apie jo darbus — konščius su caro valdžia — daug rašo „Vilniaus Žinios“, kur stačiai jį vadina pasidavėliu, „išgama“ ir „niekšu“. Dras Basanavičius savo ilgokam straipsnyje p. a. „Prie Antano Daukšos aferos“ („V. Ž.“ N. 162—163) parodo raštiškus liudijimus, kaip ir dėlko jis (Daukš.) pasidavęs valdžiai, o kadangi Daukša bandė savo laikraštyje išimeluot, viską numetant ant tų, kurie jo darbus gerai žinojo (Basan., Vileišis, Kriaučunas ir k.), tai dr. Bas. sako, kad D. tame dalyke „su niekingiausiu laidoku galėtų lektyn eiti“.

— Rymo-katalikų vyskupas Ropp'as drauge su buvusiais Dumos sąnariais: gr. Geiden'u, Stachovič'iu ir gr. Lvovu prisidėjęs prie „ramaus atnaujinimo“ kuopos.

Dabar jau yra nauja partija „Ramaus (taikaus) atnaujinimo“ („mirnoje obnovenije“). Ta partija teip samprotauja: Maskolija yra vienas kunas, dabar sergąs; bet jam nereikia jokių gyduolių, tik tegul, esą, visi gydytojai palieka jį ramybėje, ir jis pasveiks gamtišku būdu. Bet „Ramaus Atn.“ „daktarai“ rodija duoti tam kunui antipirino, kurs negydysias, tik atriamsias ligą. O liga, tai — auot jų — revoliucija; ligos dirbėjai — revoliucionieriai; „antipirinas“ — tai valdžios represijos (kulkos, nagaikos, kalėjimai).

Tai kokiu „ramumu“ nori „atnaujinti“ Maskoliją tie „ramieji“ žmonės.

— Lietuvos ir Batgudijos „atstovai“ — lenkai, pakrikus Dumai, išleido atsišaukimą, kame šaukia prie „ramaus“ darbo ir rodija laukti kada kas gero bus iš valdžios pusės.

Po tuo atsišaukimu pasirašo: „vyskupas Ropp, kunigš. Ja-

ronimas Drucki-Lubecki, S. Poniatovski, S. Horvitt, B. Štchono, J. Višnievski, R. Skirmunt, M. Massonius, R. Jaloviecki, kun. Songailo, gr. J. Potocki, E. Liubanski.

— Varšavos miestietis Mateušas Vogonis (lietuvys) ketinąs įtaisyti Vilniuje s i u v e j ų a k a d e m i j a. Tokios akademijos Rusijoje nėra.

— „Kur. Lit“ praneša, kad siunčiamus į vietinius viešbučius ir cukernes užsienio laikračius pradėjo cenzuruoti. Pa veiksnius ir straipsnius cenzura tankiai užtepa juodu dažu, o kitą kartą iškerpa kai-kurias laikraščio vietas.

— „V. Ž.“ redakcija liepos 26 (rugp. 8) d. gavo iš Peterbugo nuo savo korespondento telegramą *lietuvių kalboje* apie Dumos atstovo Michaličenko sušaudymą ir apie Peterburgo socijaldemokratų komiteto suėmimą.

Tokiu būdu, sako „V. Ž.“ — netik Peterburge, bet ir visose pačtos-telegrafo kontorose turėtų būti priimamos telegramos lietuvių kalboje.

— Naujos apšvietos draugijos tveriasi Lietuvoje. Kaune, liepos 26 (rugp. 8) d. gubernijos valdyba užtvirtino lietuvių apšvietimo draugiją „Saulė“; Panevėžyje tveriasi dramatiškai — muzikališka dainininkų draugija „Aidas“, kurios tikslas — plėsti taut.šką lietuvių sąmonę.

— Iš Pottsvilės (Penn'a) rugšėjo 1 d. amer-anglų laikraščiai praneša, kad „pirmą kartą anglies apygardės istorijoje dvi r u s ų moters, Uršulė Angulis (Augulis?) ir Julija Pranaitis, padavė aplikacija dėl pilietiško popierio“.

Navatna, kad tuodvi lietuaitės pasidavė Rusijos moterimis.

— Iš Pottsvilės (Penn'a) rugšėjo 1 d. amer-anglų laikraščiai praneša, kad „pirmą kartą anglies apygardės istorijoje dvi r u s ų moters, Uršulė Angulis (Augulis?) ir Julija Pranaitis, padavė aplikacija dėl pilietiško popierio“.

Iš Lietuvos.

Iš Bartininkų valsčiaus, Suvalkų guq. (Laiškas rašytas į Škotiją Berzelio 20 d.)

Mylimas drauge V. S.: — Laišką nuo jūsų jau seniai gavau, ale teip greitai nerašiau, vis tikėjausi, kad sulauksiu linksmesnes naujienas jums pranešti iš Lietuvos. — Bet teip belaukiant — dar lig šiai dienai neperstoj caro budeliai siutę ir mūsų draugus kankinę kalėjimuose ir mirtim teisę karės teismuose. Jau buvo lyg prasiblaivę iš tamsiu ruku lietuviška padangė ir pasirodęs kraštas žvaigždėlės, leidžiančios spindulius, bet vėl užtemdė juodas biurokratijos debesys. Buvo paliuosavę daugumą mūsų brolių iš kalėjimų, ant kurių jokios negalėjo darodyt kaltės, bet vėl prasidėjo smarkų areštavimai nekaltų žmonių. Berzelio 1 d. vėl paėmė Galinaitį ir Jankeliuno kalvio vieną gizelį iš Bartininkų, o kitas gizelis prasišalino neperseniai. Po velykų atėjo skvadronas dragunų, kurie su žemsargiais nusidusino į Naujininkus paimti Bernecką, bet nabagai nieką nelaimėjo. O šiaip vieni žemsargiai kasdien važinėja po aplinkinius sodžius, šaipinėja ir tusto ar neužuos kur socijalizmo dvasios. Padvadas duoda Bartininkų valsčius. Kasdien buva 2 kratos ir areštavimai nepasiliauja. Žmouių nespykanta prieš valdžia eina didyn. Bartininkų valčiuje priviso daugybė šnipų, kur pirmiaus jų nebuvo galima sužinoti, dabartės jie patys atvirai pasirodė. — Tikrai žinomi ir baurūs šnipai kurių pravardes paduodu: Oransbergelis, prusas, Bartininkų kaimo ukininkas, jo 3 sūnūs ir duktė, Veisas, prusas, laikantis Bartininkuos alinę, jo duktė ir sūnus Robertas. Šitas šnipas R. jau kartą buvo pasmerktas ant mirties už

biaurius pasielgimus, bet prisizadėjęs prieš L. S. D. P., kad daugiaus teip bauriai nepasielgs, likosi bausmė prašalinta. Dabartės pradėjo vėl per naują šnipinėt. Teipgi baurūs šnipai maskoliai: Petrov, Aleksandrov, jo žmona Manė ir šitos motina (prusė). Manė laiko karčiamą. Bartininkuos. Žinoma, žmonės gerimu apsvaigę, pastoja drasesniais ir pakalba apie savo vargus. O tos maskalkos tokios lipšnios, kaip smalos ir žodį nejučioms iš burnos ištraukia. Baurūs šnipai iš lietuvių: ukininkas Bartininkų kaimo V. Sadauckas ir V. Lipnickis, busiantis pačtorius kuris ir laiškus atlopinėjęs perskaito, o radęs ką blogo prieš valdžią, neša į policiją. Manopolcikas Stenkevičius išdavė kelis, buk už manopoliaus draskymą. Didis šnipas Oškabalių Kizlaitis, kuris vaitavo pereitais metais, ale pats atsisakė, baimės paimtas. Baisus šnipas Bartininkų žemsargis Dupkis; tokių besanziniškų žmonių, kaip jis, mažai gali kur rasti; pereitą metą jis bernavo, toks pat vargšas kaip visi, o šandien besanziniškai savo brolių vargšų kraują laka ir kaip žvėris — primauytų tai sudraskytų visus jam ir valdžiai nepatinkamus žmones. Bartininkų kaimo užplyniuose yra prisidavęs prie juodašimčių J. Bartkevičius, 16 metų, kuris per velykas ėmė nuo žemsargio Bukevičiaus juodašimčių proklamaciją ir dalino žmonėms. Jį da neseniai esniu susekė. Antrą dieną Sekminių tapo sudaužytas Juodkojo kryžius. Spėja, jog teip jis padaręs su policijos sutarčia. Apie tai tikrai nežinau, gal ir kas kita. Bet tamsesnieji vis kalbė meta ant socialistų. Mat žmonės nesuprantanti ir mislija, kad socialistai tai tikėjimo didžiausi priešai, už tai teip neišmintingai ir kalba. Sako, girdi, kas neguodoja caro, tai

tas nemylti ir Dievo! Ir tokias juokingas pasakas tenka išgirsti ne nuo vieno.

Šįmet caro šunias, nožmi kraugeriai iš anksto, pavasaryj, apskelbė už streikų kėlimą dvaro ir sodžiaus darbininkams 3 ar 8 mėnesius kalėjimo. Teip-pat išrado streikų malšinimui kulkosvaidžius ir automobilius, apie kuriuos sako: „vototličnoje orudije dlia buntoščikov!“...

Tai mieli broliai kokias mums caras mylistas suteikė! Jis atstato šautuvus į darbininkus jieškančius duonos; pats išgėręs jų kraują ir mėsą suėdęs, kaulus sugražina pačiai ir vaikams, gandinamas, kad jie to nereikalautų.

Nėr ką jums, mielas drauge apie tai kalbėti, nes tikiuosi, kad suprantat ir atjaučiat tas baurias valdžios nedorybes. Geriaus pakalbėsiu apie Bartininkus. Jau kaip visur teip ir pas mus ant blekių stovi parašai mūsų lietuviška kalba. Laikraščiai teip-pat į raštinę pareina 3: „V. Ž.“, „Liet. Uk.“ ir „Naujoji Gad.“. Tiktai gaila, kad nėra kam priderančiai suvartot. Abu raštininkai lenkomanai, ir noriočiam neduoda parsinešti skaityt. Ukininkai nelabai puolasi prie skaitymų. Girdi, prastiem žmonėms neužsimoka laikraščiai skaityt; ponam tai nieko. Aš per didelį vargą išsibaudžiau nors ant pusės metų „V. Ž.“ — 3 rublius nusiunčiau tai jau ir išsibaigė. O apie antrą pusmetį jau mano tėvas sako: „tik gazietas skaityk ir paziūrėsiu ar jos duoną tau duos. Velyk tuos 3 rublius pragertum, tai butų geriaus!“ Ak tamsūs, tamsūs jūs, tėvai, kad teip mokinat vaikus ir vedat tokiais keliais!

Seni žmonės nenor pusti prieš vėją, jie bijojo revoliucijos. Kiti jau džiaugiasi pajutę didesnę laisvę, bet nežino iš kur ta pageidaujama laisvė atėjo; jie vis tiki caro malonei

ir velija nuo Dievo sveikatos... Gaila, labai gaila mūsų švietusių vyrų, kurie daugel nukentė. Štai paveikdu mūsų tautietis J. Bulvičius, kiek visoko nukentė dėl tėvynės ir pavergtos žmonijos labo, kad net kai kurių išgamų liežuviai atsiplūsojo belojant, bet jis visas apkalbas ir kankynę kantriai nukentė ir velija visiems darbininkams labo.

Laiškas iš Senapilės rašytas 29 d. Liepos 1906 m. („V-bei“ prisiuntė A. Ž. iš Los Angeles, Cal.).

Aš F. aprašau tau, brolaus, žinias, atsitikimus iš mūsų Lietuvos tėvynės gyvenimo. Dabar jau lietuviai pabudo iš miego ir susiprato, kad tai jų nelaimė, apleisti savo tėvynę ir gėdėtis jos kalbos. Griebias smarkiai už darbo leizdami laikraščius ir steigdami mokyklas.

Nors juos kankina, vis jie savo darbo nenustoja dirbė. Senapilėj per Petrinės buvo koncertas įsteigtas draugijos „Žiburio“, kur dainavo dailiai lietuviškas dainas...

Lietuvoje dabar sunkus gyvenimas, beveik ant visos tautos uždėtas karės stovis, o ką apie laisvę žmonijos — nėr ką dabar nė mąstyti. Da labiau suvaržė visokias tiesas. Ant gelumbės, briežiukų ir teip visokių daiktų uždėjo didesnes akčyžias, dėlto reik brangiau už viską mokėt. O uždarbiamenki.

29 d. liepos Senapilės kazerme buvo kareivių mitingas. Viens iš kareivių užsilipo augščiau kabėt prakalbą; tuo laiku atėjo oficieras ir pareikalavo išsisirstyt. Žinoma, kareiviai nepildė jo reikalavimo. Jis nūstveręs kalbėtojo kepurę norėjo paslepti. Bet kareiviai su savo drasumu apsupo jį iš visų šalių, atėmė kepurę, o jis (oficierius) sugėdą pasislėpė. Ir jau girdėt — kareiviai visur pradeda po

biskį priešintis. O šiaip apie visokius at-itikimus neminėsiu, gal iš laikraščių žinot; ypatin-gai apie Dumą be vertės.

Pirkimai krikščionis. Abelnos sankrovos, kuriose sankrovininkai gauna prekes dėl išpardavinėjimo, paiguli Vilniuje prie žydų, reikalaujančių už prekes tokias augštas kainas ir tos kainos pas juos teip tankiai mainosi, kad krikščionis turi tik mažą pelną, o kaip sako „levo dalis“ tenka tiems žydams „abelninkams“. Krikščionis lietuviai ir lenkai patyrė, kad pagal pono Šidlovskio iniciatyvos ketina buti lietuvių sudėtinė sankrova, norėtų, kad butų ir abelna, kur galėtų daug pigiau ir ant geresnių išlygų gauti prekes. Prie tokių pirklių prigul p. Ignatas Miečkauskis arba Važničionis, turintis sankrovą po firma „Torwirt“ prie Kazanio gatvės, Dinginšteino namuose N.9 buto 4 prie Lukiškių prekyvietės. Gerai butų, kad ponas Šidlovskis, kaipo mokytas pirklys, suorganizuotų prekėjus dėl abelno naudingo darbo.

M. D. S.

Krautuvininkams. „V. Žinių“ N148 p. M. D. S. man pataria suorganizuoti Vilniaus krautuvininkus—krikščionis, kad uždėti abelną sankrovą ir tuomi išvengtų blogų sąlygų, įgyjant prekes nuo abelninkų (grosistų)—žydų. Man rodo si, jog tokiose sąlygose ir ne vieni krikščionis smulkieji krautuvininkai (detalistai), jog tas pats esti ir su žydais detalistais: jau tokia prekybos ypatybė, jog kas turi didesnę kapitalą, daugiau iš sykio gali pirkti, tas didesnę pelną turi. Nė kiek nepersimainytų dalykų stovis, jeigu Vilniuje grosistai butų krikščionis.

Grosistų išnaudojimas detalistų pasilieka faktū. Kito klausimas, kokia paskutiniųjų dalis nori susidraugauti dėl įgyjimo geresnių pirkimo są

lygų. Norintieji jas pagerinti jie galėtų apsieiti ir be uždėjimo abelnos sankrovos, vien įsteigdami supirkimo biurą, per kurį užsisakinotų prekes. Pirkdamas iš sykio daug biuras gali imti prekes (kad ir ne visur) stačiai nuo fabrikantų; daug pigiau jis gauna jas ir nuo grosistų. Tokie biurai užsienyje neretas apsi-reiškimai.

Ypatingai aš ketinu pasi-švesti *vartotojų draugijų* reikalams. Jų tikslu yra pašalinti visokius tarpininkus tarp išdirbėjų (fabrikantų) ir vartotojų (pirkėjų), t. y. pašalinti kaip smulkiuosius teip ir didžiuosius krautuvininkus*). Todėl nebepamato krautuvininkai nekenčia vartotojų draugijų ir visokiais budais kovoja su jomis.

Budamas visų krautuvininkų priešū iš principo neatsisakyčiau pagalbėti jiems jų kovoje su didžiųjų krautuvininkų *išnaudojimu* (eksploatacija). Man ding iš to bus galima šitoks išėjimas. Sumanyta yra už kokių metų Lietuvoj įsteigti vartotojų draugijų supirkimo biurą**), prie kurio, tur but, bus ir abelna sankrova. Pinigus tam dalykui sudės Lietuvos vartotojų ir ukikininkų draugijos. Gal prie to prisidėti bus leista ir atskyriems krautuvininkams. Vienok ar šaip, ar teip norėdami jie, galės imti prekes iš tos sankrovos ar parsisiųzdinti per biurą.

Tuomet nebereikalingas bus ir koks ten krautuvininkų suorganizavimas. Beto iš pasikalbėjimų su kai-kuriais Vilniaus krautuvininkais patyriau, kad dabartinis neaiškus laikas neatsakas jų bendravimuisi.

D. Šidlauskis.

(„V. Ž.“)

*) Savo nuomonę apie krautuvininkus esu išreiškęs straipsnyje: „Prie įsteigimo vartotojų draugijos Vilniuje“. „V. Žinių“ N128 (146).

**) Žiur ten-pat.

Volveriai, (Suv. gub.). Jau artinasi vakacijų galas, o mes, buvusieji seminarijos mokiniai, nežinome koks mus laukia likimas. Ar atvers mūsų seminariją nuo ateinančių mokslo metų? Ar priims mus visus atgal į seminariją? Jei ir priims, tai ar egzaminuos mus, kaip naujai pastojančius, ar priims be jokių egzamenų? Štai klausimai, kurie rupi kiekvienam buvusiam mokiniui dabartiniame sunkiame laike. Kas jam padės ir ką jam prašyti, kad išrištų jam tuos klausimus! Nejau gi mums prisieina šaukti į pagelbą savo draugus, prijaučiančius mums Senapilio gimnazijos mokinius? Ne, jau verčiau, Dieve, saugok, mus nuo tokių draugų; nenorime mes su jais daugiau turėti jokio reikalo.

Į pagelbą sau mes kviečiame visą lietuvių tautą pasirūpinti apie šį svarbų dalyką. Mes visi lig vieno prašome užsiesti mūsų Tėvynės.

Gana mums valkiotis ir nieko neveikti! Lietuviai, užsiestokite už jūsų sunus, neduokite prazuti jų stipriai dvasiai ir pasirūpinkite apie jų ateitį, neleiskite mūsų priešams tyčiotis iš mūsų. Jeigu jau jūs, lietuviai, užmiršote mus, mūsų kovą ir aukas, atiduotas ant Tėvynės aukuro, tai nurodykite bent kelią, kuriuo mes neužgautais galėtume išeiti ant tikrojo kelio! Tikimės, kad lietuviai atsiliepsią ant mūsų atsišaukimo.

Mokiniai-kankiniai.

Po tuo atsišaukimu pasirašyta 25 mokinių. („V. Ž.“).

Spaudos laisvė. Vilniaus spaustuvių ir knygynų inspektorius prasivadino spaustuvių savininkus ir liepė pasirašyti po tokiu raštu: „Ponui spaustuvių ir knygynų inspektoriumi reikalaujant, apsiimame patįs prižiūrėti, kad tuose laikraščiuose, kurie mūsų spaustuvių yra spausdinami, nebūtų

patalpinti šitokie raštai: Atsišaukimas į visus Rusijos valstiečius, į kareivius ir į jurininkus, teip-pat kiti panašūs atsišaukimai socialistų-revoliucijonierių Komiteto, darbininkų sąjungos ir kitų Komitetų, kuriems rupi revoliucija sukelti, ir buvusiųjų Dumos atstovų atsišaukimas“.

Spaustuvių savininkai, žinoma, turėjo po tuo raštu pasirašyti. Įdomu žinoti, koksai įstatymas leido inspektoriumi tokių parašų reikalauti. Tečiau, kam reikia mūsų valdžiai įstatymų, kad be įstatymų lengviau yra gyventi: juk įstatymai tam tikrai ir tėra, kad kvailiems akis apdumtų?

(„L. Ukin.“)

Dorybės puvėsiai.

Privatiškos nuosavybės (savasties) apginėjai ir doros mokytojai vienval skelbia žmonėms, kad socializmas, išnaukindamas privatišką nuosavybę ir perduodamas ją į visų žmonių arba visuomenės bendrą valdymą, sugriausiąs tikėjimą ir dorą, tvarką ir šeimyną. Tokia nuomonė liepia mislyti, kad dabar, kol socializmas dar niekur neįvykęs, kol visur tebevišpatauja kapitalizmo surėdymas, paremtas ant privatiškos nuosavybės, tai ir tikėjimas tvirtas, ir dora arba dorybė visur tarpsta, tvarka ir šeimyna (arba moterystė) gražiai užlaikoma.

Apie tikėjimą čia daug nekalbėsime, kadangi jį socialistai palieka nuošaliai, palieka kiekvieno žmogaus sąžinei, nesikiša į jį.

Paziūrėsim tik nors paviršium į šios gadynės dorą ir tai tik į tą jos dalį, ką vadina „čystata“, nes ta dora surišta su moteryste arba šeimynišku gyvenimu, kurį buk socializmas norįs išgriauti.

Tiesa, doros mokytojai ne-
bako, kad šiandien viskas gera

doros apyrbėje. Jie mato nedorybes ir ne visada užsi-merkia prieš jas, kritikuoja ir šaukia „pasitaisyti“. Žmogus turįs „pasitaisyti“, bet tos aplinkybės—sanlygos, kurios gadiną žmogų ir daro visuotiną dorišką supuvimą, anų doros mokytojų yra apginamos, kai po šventa tvarka...

Zemiau parodysiu porą pavyksų: kaip vienas katalikų kunigas kritikuoja didžturčių dorybės supuvimą ir kaip varg dieniai yra pasmerkti tokiam pat supuvimui.

— * —

Sujungtos spaudos biuras neperseniai išsiuntinėjo laikraščiams telegramą iš New Yorko, kuris maž-daug teip skamba:

Grijdamas iš Irlandijos, kur buvo nuvažiavęs atiduoti savo balsą už nacjonalistų partijos kandidatą T. M. Kettle, kun. Juozas Toner, klebonas šv. Lauryno parapijos Pittsburge, pasakė čia atsitikus progai prakalbą, kuri labai blogai liudija apie Amerikos galinčių—turčių doriškumą (moraliskumą). Tarp ko kito paminėdamas doros principus (pamatus), kun. Toner pabrėžė, kad tarpe teip vadinamos geresnės: kliasos arba draugijos viešpatauja dorybės puvėsiai, ką savo baisumu primena senovės rymiečius ir grekus.

„Einame prie to paties sugriuvimo, — kalbėjo kun. T., — ir kuris atsidėjęs tyrinėja šitos žmonių kliasos pasielgimus, pripažis, kad stovime ant to paties dorybės supuvimo laipsnio, nuo kurio auro turėjo nugriuti į prapultį didelė Rymo viešpatystė“.

Ant galo kalbėtojas savo kalboje pritarė nuomonei kardinolo Gibbons'o, kuris teip-pat neseniai viešai išrodinėjo dorybės sunykimą tarp Amerikos turčių, ir teip pasakė:

„Gyvuliškumas ir dorybės supuvimas viešpatauja daugiausiai tarp milijonierių, t. y.

— tarp žmonių, kurie iš nieko pakilo į avgštį, o kurių yra ne tik Pittsburgė. Pittsburgo milijonieriai paprastai persikelia į New Yorką, Londoną ir į Paryžių, ir tenai su savo išlavintu begėdiškumu atiduoda patrakusioms paleistuvystėms. Pittsburgas jiems perdaug pramoniškas miestas ir per prastas“.

Katalikiški laikraščiai atkartodami tuos kunigo Tenor žodžius, pripažįsta, kad milijonieriai ir visoki turčiai — dykaduoniai yra labai pasileidę ir prideda, kad nuo jų platinasi pasileidimas ir tarp „žemesniųjų“. Bet šalia to — žiūrėk, randi straipsnį, kur griausmus mēto ant socialistų, kurie norį panaikinti, išgriauti dabartinę „tvarką“ ir šeimyną! Patys mato tą visą netvarką ir ir šeimynos sugriuvimą (paleistuvystę) ir atsigręžę vėl tatau vadina tvarka ir apgina ją nuo tvarkaardų—socialistų! Tai teip elgiasi žmonės, kurie nežiuri į blogumo priežastis ir nesistengia jas pašalinti, bet nori tik patobulinti žmogaus valią, tada busi viskas gerai, kad ir aplinkybės ir visuomenės surėdymas (sistema) likiant ta pati — sugverusi...

Kad vadinamoji „žemesnėji luoma“ ištvirkus dėl kapitalistiškosios anarchijos, tai aiškiai parodo vienas rusų laikraštis („Moskv.“) iš 1 d. gegužės straipsnyje apie blogas darbininkų gyvenimo puses.

Tarp kitoko tenai rašo:

„Dabar tėvas dirba vienam fabrike, motina kitam, vaikai trečiam. Tankiai per ištisas dienas ir savaites tėvai ir vaikai nemato viens kito... Šeimyna pairus. Moters, tosios fabriko vergės, dieną beveik nebuva namieje, vaikų priežiūros nėra jokios...“

Auklėjimas apleistas... Tukstančiai vaikų dabar pamesti be tėvų glamonėjimo ir rupeščio ir jie žusta fiziškai ir doriškai.

8 valandų darbo diena. butinai reikalinga pakėlimui žmonių apšvietos ir doros”.

— * —

Na, ar ne kapitalistiškoji uke kalta tam visam suirimui fiziškam ir doriškam? Ar ne kapitalizmas yra akarchija, kurios teip bijo „geroji luoma” ypač Amerikoje, kur teip persekioja anarchistus, o su jais sumaišydami, ir socialistus?

Dabar visur viešpatauja kapitalizmas ir visur „šeimyna pairus”, visur doriškas supuvimas ir anarchija matosi ant kun. Toner'io teip, kaip tarp senovės grekų ir rymiečių; teip, jog turėjo sugriuti didelė Rymo viešpatystė. Ir kaip da tie patys žmonės gali tvirtinti, kad tą anarchiją ir šeimynos suirimą nori „įvykdinti” socialistai? „Įvykdinti” tai, kas jau yra ir viešpatauja pilnoj savo galybėj! Tokią jų liogiką sunku suprasti... Tik mūsų katalikiškoji „Žvaigždė” geriau tai nupostringaus. Ji randa liogikai „pamatą”! Ji sako: „Dorybė be religijos yra niekai” (žiur. vysk. Hobano kalba „L.-Kat. Kongrese”. „Žv.” N16). Taigi reikia tik tai turėti tikėjimą, o su dora—kaip dedama! Visi tikėkit į Dievą (bet butinai į katalikiškąjį!) ir viskas bus gerai! O socijalizmas — šalin! Nes jis nepripažįsta tikėjimo, t.y. skelbia dorą ir teisingumą, bet nemokina tikėti į kapitalistų Dievą, visoki tikėjimą į virš-gamtiškas esybes galieka nuošaliai. Tas yra „bedievystė”. O kad „bedieviai” gali but ir dori ir visiems geri žmonės, tai... „Dorybė be religijos yra niekai”! Prieš tokius bedievius-socialistus reikia pakelti „kruviną karą”, kad ir jie būtų doriausi, nes jie norį sugriauti griuvančią „tvarką” ir išnaukinti „dorybės puvesius” ir „pairusią šeimyną” ir... tikėjimą... kurs tarnauja kapitalistams ir prilaike tuos puve-

sius ir visą ištvarką arba anarchiją. Bet atsiranda ir kunigų, kurių kitaip pradeda skelbti ir tai neišversdami tų žodžių: „tikėjimas be dorybės yra niekai”. Tik vienintelis Amerikos lietuvių katalikų laikraštis tuo žodžius išvertė visai atbulai ir pradėjo skelbti naują (o gal visai seną, primityvišką) tikėjimą, — tikėjimą be doros.

Nelaisvamanis.

Draugai Amerikiečiai!

Momentas svarbus. Didžioji tragedija Rusijoje ir Lietuvoje jau prasidėjo. Iš vienos pusės stoji valdžia, apsiginklavusi naujosios sistemos kanuolėmis, šautuvais; iš kitos — vargo žmonės — proletariai: nuskurę, apdriskę, krauju savo brolių—draugų aptaškyti. Kova baisi; kova už buvį, — noras doriškai gyventi, o ne stipti badu, pasiūkti toliau apspiaudytais, paniekintais vergais, prislėgtais Stolypinų, Trepovų ir kitų caro valdžios budedlių. Rusijoje ir Lietuvoje išsiliosavimas iš-po vergijos naštos yra lygiai svarbus išsiliosavimui ir kitų šalių. Mūsų ta girdime, o nenorime klausyti! Mūsų ta matome, o nenorime žiūrėti! Mūsų ramiai sėdime sudėję rankas, laukdami viltėje geresnės ateities. Mūsų parsidavėm „Geltonajam velniui” — auksui! Žiba „jis” mūsų akise, bet užtemdo mūsų dvasę teip kad nebejančiam kaip caras, — tas menkutis žmogelis, drebantis už savo gyvastį ir galybę, — baigia naikinti liudės vadovus ir ryja lavonus mūsų draugų kaip patrakę liutas. Gorkis pavadino mus necivilizuotais žmonėmis, gyvuoliais!.. Gėda mums! Dvidešimtas amžius yra amžium pirmyn žengimo, tuomtarpu mūsų padedam žiauriam despotizmui sušaikyti plėtojimąsi civilizacijos ir progreso. Kiekvienas sąžiningas pilietis, kuris

pripažįsta savo atsakomybę prieš laisvę, tame revoliucijos laike, — kada mėnesiai, dienos skaitosi už metus, — turi palaikyti kovojantį proletariją, jeigu ne aktyvišku dalyvavimu kovoje, tai nors materijališku palaikymu tos kovos, arba stotį eiles raudonojo kryžiaus revoliucionierių armijoje. Jeigu mes patį negalim to „geltonojo velnio” perkeisti į kardą, tai pasiūskim „jį” Europon tikriems kovotojams už laisvę, — revoliucionieriams, — jie perdirbs jį į kanuoles, šautuvus ir kulkas; jie sunaudos jį dideliu išliuosavimo reikalui. Čia jis, tas „geltonasis velnias” mus kankina, o ten jis padės žmonėms retėžius nupiauti nuojų narių. Jie, kovotojai už laisvę Rusijoje ir Lietuvoje, išpildys savo priderystės darbą. Jie atsieks savo mierį, nors ir nepadėtumėm; bet kas gi iš mūsų, draugai ir draugės, tokioje valandoje pratylėtų! Jie tamsiose nakties valandose, pakelia proletarijato papartį; prasimuša per eiles kardų skersai sukryžiatotų; viską apleidžia, kad tik greičiaus įgyti laisvę ir žmonišką tvarką. Jie baisesiose kančiose linksmi guldo galvas su vilčia, kad jų kraujas nuplaus svieto piktybes, padarys žmoniją liusoa. Jie eina pėdomis savo pratėvių revoliucionierių, kurie irgi linksmi gulde už liuosybę savo galvas, kuomet jie buvo trėškiami prie žemės per tyranijos leteną. Ne dabar laikas siubuoti ir užsileisti, — supras kim nors kartą ir mes, kas mes esame ir ką privalome žmonijai atiduoti.

Aš, kaipo sąnarys, armijos kovojančios už laisvę širdingai kviečiu visus brolios lietuvius prie tos kovos karštai prisidėti. Dabar ar niekadės! Prie, laisvės, arba tolyn vergijon!..

I.SDP. atstovas,

A. Žagaras.

Isz Didz. Britanijos. „Laikas”.

Jau, man rodosi, visi lietuvi, gyvenanti didžiojoje Britanijoje, galėjo aiškiai permąstyti, kokia šiandien kunigo Čiuberčio varoma politika kaip dvasiškame moksle teip ir politiškame, tautiškame, žmonijos apšvietime. Kas skaitė „Laiką”, dabartinį laikraštį, išeinantį Bellshill'e (vieną kartą į 2 sanvaites), tam nereikės nė aiškinti. Laikraštis yra leidžiamas ir cenzuruojamas kun. Čiuberčio. „Laiko” tikslas nevienodas, jis nesilaiko jokios partijos partysviškumo; kartais parodo savo visą drąsą kaipo koksai revoliucionierius, apsidengęs paskolintais rubais, apsišaukia draugu busiančios žmonijos, kartais stoja plikas ant mušiatvės ir kaip pradės šluoti, kaip pradės per akis kapoti visokiems „nedoreliams” savo priešams, tai tegul nemano jie atsilaikyti. Gaus tada visi: ir „Rabinai” ir šviesieji socialistai, ir „Žydų Karaliai” ir Kundrotai... Ką čia kalbėti! gal visi žinot ir suprast „Laiko” nuopelnus ir akis turint kožnas gal matyt, kaip tas karzygis — „Laikas” grįžta iš kovos, — ak Dieve! — net gaila — visas sušiles, sumuręs, pailsęs, o vis kantrus, ir tas jo pasišventimas vis ant labo žmonijos. Bet užsimk tiems bedieviams ar kitokiems, kad mūsų „Laikas” tai karzygis, tai jie juoksis pilvus susiėmę ir nenorės pripažinti jam jo nuveiktų darbų. O gal pavydi jam karzygiškos garbės. Kas tas karzygis nebut ir kokiu keliu jis nežengs, vis gi tur su tikt garbę ir guodoną, nes jį leidžia į svieta kunigae Čiuberkis... Tai kalbėkit kaip jūs norit, o aš šauksiu kaip galėdams, kad mūsų „Laikas” tai karzygis iš visų pusių ir užkariaus mums pasaulę.

V. S.

Glasgow, Škot.

Perskaitęs „Vienybę Lietuvinkų“ Nr. 29 patėmijau Didžiosios Britanijos L. R. Š. Komitetą, kurs smarkiai bara Glasgawo „Š. D.“ kuopą už trukdymą jo darbų. L. R. Š. Komitetas labai apsiriko, teip rašydamas. Matyt komitetas tik žiurėjo per vienus akinius; jeigu būtų žiurėjęs per abejus akinius, tai būtų geriau išmatęs. Glasgawo „Š. D.“ kuopa netik netrukdo revoliucijos pradėtą darbą, bet pati darbuojas ant tos dirvos ant kurios reikalinga yra darbuotis. Taigi Glasgawo „Š. D.“ kuopa parengė vakarą 17 d. liepos naudai kankintinių. Taigi buvo renkamos aukos po svečius ir teipgi po stubas, ir iš viso aukų buvo surinkta nuo glasgavičių £2-11, nuo svečių 17 (šilingų? Red.). Kuopa nuo savęs paskyrė £1-13. Iš viso pasiuntė į „Varpo“ redakciją £5-1 kankintiniams. Glasgawo „Š. D.“ kuopa laikė extra-susirinkimą 12 d. rugp. Susirinko sąnarių gerokas skaičius. Buvo svarstyta apie revol. padėjimą Maskolijoje ir mūsų tėvynėj Lietuvoj, kur mūsų broliai kovoja už laisvą tėvynę, buvo kalbama, kad paaukauti revol. reikalams. Tada perskaitė kasierius kasos stovį, kiek rاندasi pinigų kazoja. Užsimokėjus visiems laikraščiams, kokius „Š. D.“ skaito, apie 12 egzempliorių, kuopa likusius pinigus nutarė paskirti revol. reikalams. Teip ir padarė ir £2-0-0 pasiuntė į Revoliucijos Komitetą, kur buvo nurodyta „Vienybę Lietuvinkų“.

Š. D. Sqnarys.

Politiszkos žinios.

Maskolijos revoliucija.

Pereitam numeryje buvo trumpai minėta apie bombos trukimą namuose ministerių

pirmininko (premiero) Stoly-pino, aną subatą. Iš viso žuvo tuojaus arba kiek pasirgus 32 ypatos. Iš didžiųjų — kraujagėrių žuvo ant vietos šitie: janar. Zametin, privatinis pirmo sekretorius; pulkauninkas Fedorov, ypatingas premjero gvardijos (jo sargų ir šnipų) viršininkas; pulkauninkas Štein, Tauridos rumų policijos viršininkas; M. Korostov, buvęs Penzos gubernatorius; karaldvario prižiūrėtojai (Kammerherr) Davidov ir Voronin; Aida Durasova ir kitos 4 moters ir du vaikai; kunigaik. Nakašidze; policijos aficierius Komencev; keletas gvardijokų ir keletas tarnų. Du terroristu, kurie metė per langą bombą, teipgi žuvo, o kitus du suėmė mažai sužeistus (viens buvo f. rmonu, o kits kaip „ponas“ sėdėjo karietoj). Ekspjiozija buvo tokia didelė, kad visas namas suežėjo, o frontas visai išgriuvo, kurie arčiausiai buvo liko sudraskyti į šmotelius ir išačioti per kelis šimtus žingsnių aplinkui katastrofos vietą. Stolypinas mažai pažeistas, bet dabar sunkiai sergas nervų liga. Du terroristai buvę pasirėdę civiliškais rubais, o du kaip užsienio aficieriai.

Aną panedėlį Bendzine (Lenkijoj) bomba sudraskė policijos viršininką Jakubiaką, didelį žydų priešą, ir kitą policijantą, o apie 10 žmonių ir policijantų sužeidė. Tapo pašaukta kariūmenė, kuri atlepus ėmė šaudyti į visas puses ir užmušė kelias ypatas ir ke. liolika sužeidė. Sėredojo kariūmenė apstojė Rygoje namus, kur rado bombų. Iš namų žmonės pradėjo šaudyti į užpuolikus; kareiviai šaudė į namus; du vyrai ir moteris liko užmušti. Kitoj vietoj juodašimčiai užmušė studentą ir sužeidė kelias ypatas, nesidavus areštuot. Varšavoj subatoj užmušta du policijantai; viens aficierius mirtinai sužeistas. Užpuolikai pabėgo. Tuo laikų kareivis už-

mušė vaiką ir sužeidė vieną praeivį. Balstogėje buvo pasikėsymas su bomba ant policijos viršininko Horodovkio. Kaltinami žydai. Vienas areštuotas.

Gelsinforse (Finland.) 19 kareivių sušaudė valdžia. Juos kaltino už sukilimą Sveaburgo tvirtynėje.

Užmuštasis janar. Min atsižymėjo graugerškumu pereito rudens sukilime. Mergina jį užmušusi vis slepia savo pravardę. Pulkjūninkas Ryman, apie kurį buvo minėta, jog pasikėsė ant jo gyvasties, tai ištikro liko užmuštas Lugoje. Jis važiavo užimti vietą Varšavos gen.-gub. Skallono štabe. Harkuvoje po karieta prancuziškai-rusiško fabriko direktoriaus Poliero buvo mesta bomba. Polier mirtinai sužeistas. Saratovo gub. Ivanovkos kaime policija norėjo areštuot du agitatoriu; kaimiečiai puolė ant policijos; ta ėmė šaudyti ir užmušė arba sužeidė daug žmonių. Mogiljavo gub. minia kaimiečių užpuolė Golinškio dvarą; užmušė du dvaro sargu ir vyrenyji žemsargi. Tapo atsiųsta kartumenė. Badas Maskolijoj baisiai auga. Dabar jis apėmė keturias naujas gubernijas: Kazanias, Simbirsko, Samaros ir Saratovo. Pirmiaus tik 17 gubernijų kankino.

Rugpiučio 25 d. caras išleido manifestą, kur žada kaimiečiams parduoti 4 milijonus 500 tukst. akry žemės, kad tik tie kaimiečiai nusiramintų. Bet laikraščiai skelbia, kad ta caro „malonė“ jau susivėlino. Kaimiečių judėjimas eina baisyne. —Jau vėl sukilo laivo „Panteleimono“ (buvusio „Potemkino“) jureiviai. Keliose vietose naujai pradėjo bruzdėti kareiviai ir net kazokai.

Isz Amerikos.

Pačtos tarnaujantių sąjunga.

Aną panedėlį Chicago buvo susirinkimas pačtos tarnaujantių iš šių vietų: Chicagos, Milwaukee, Louisville, Nashvilles, Salt Lake ir Sac Francisco. Susirinkimas sutvėrė sąjungą arba uniją, kuri vadysis „American Federation of Post office Clerks“. Sąjungos tikslas — pakėlimas algos ir 8-nių valandų darbo diena.

Kaip statistika parodo, pačtos darbininkai geriaus apmokami, negu privatiškose pramonėse (pačta ir Amerikoje yra valdžios arba visuomenės rankose); bet praščiau, negu kitų valdybų tarnaujantieji. Todėl pačtos darbininkai ir vienyjasi. Jų unija prisidedanti prie „Amerikos Darbo Federacijos“, kuri ikišiol nežinojo kitokios kovos su kapitalistų išnaudojimu, kaip tik vien streiką.

Naujosios sąjungos pirmasis susivaziavimas bus pirmą panedėlį ateinančių metų.

Bankos

bankrutija!

Dar neperėjo trukšmas „subankrutijus“ Chicagos bankai, kurios prezideatą Stenslandą net į Braziliją nusivijo slaptoji policija ir da negali pagaut ir pargabent, turbut dėl to, kad... atšauktų bankrutavimą; štai panašus palykas atsitiko Philadelphioj, Pensylvanijoje. „The Real Estate Trust Co.“, antroji iš didžiausiųjų tame mieste finansinių įstaigų, rugpiučio 29 d. padiovė varius savo įteresus, kadan gi negalėjo išmokėti apsiėmimų, siekiančių sumą 7 milijonų dol. Banka turėjo depozite su viršum milijoną dol. prezbitėrijonų bažnyčios ištekliams, 380 tukst. dol. Philadelphijos miesto mokesčių ir 175 tukst. dol. Pensylvanijos valstybės. Šitas bankrutijimas, kurį skaito vienu iš didžiausiųjų to miesto

istorijoje, padarė į antrą dieną kompanijos prezidento F. H. Hipple savudystę. Trusto kompanijos turtas skaitomas į \$10,000,000, o deficitas siekia 7 mil. Užlarius banką, žmonių minia apstojo su dideliu trukšmu, norėdama atsiimti savo pinigus, kuriuos Hipple praleido ir nusizudė.

Luzernės pavieto paroda.

Wilkes-Barre, Pa. Pėtnyčioj pasibaigė Luzernės pavieto paroda („feras“), kuri tęsėsi 3 dienas. Buvo dailių gyvulių ir paukščių. Bet da daugiau visokių prigavikų, kurie viešai nusišamdė vietas, pri-gaudinėjo žmones lošdami iš pinigų su visokioms įtaisoms. Toki laimikavimai, kaip visokios lioterijos Amerikoje absoliutiškai užginta, o vienok tie „gemblininkai“ trusė su pasisekimu dvi dienas. Tik bei-giantės parodai, atėjus pavieto policija visus suareštavo... dėl akių svieto, o gal kas užskundė. Pirmiau policija to nematė.

Brangi žemė.

Anglių kompanija Zandell Coal Co. West Newton, Pa., pradėjo kasti anglis farmoje priguliničioj nekuriam Fische-riui, kuriam kompanija užmo-kėjo po 1,100 dol. už akrą žemės.

Eksplozija.

Mahanoy City, Pa. Rūg-p. 21 d. angliakasyklėje Mill Creek Coal Co. eksplodavo gazai ir užmušė du darbininku: K. Stankų ir Joną Maruką; penkis sužeidė. Kompanijos valdininkai, inspektoriai tvirtina, kad tą pačią dieną tyrinėję ar nėra gazų, bet neradę. Tiek te jie žiūrėjo! Mat kad ir kvailai, bet vis meluoja ir išsimeluoja. Kol patys darbininkai nežiūrės tvarkos per savo išrinktą inspekciją, tol jie žis dėl neapydairos.

„Išganymo armija“ areštuoja.

Dubok, Pa. nedidelioj areštui

vo ir įnešė į kalėjimą 20 ypatų prigulinių prie gaujos tikėjimiškų pasvaigėlių, vadina-mos „Išganymo Armija“ (Salvation Army), už tai, kad jie, užgynus bulmistrui, rinko si ant gatvių kampų ir per tai susigrudus žmonėms tapo tramvajum pervažiuotas daktaro Hays'o vaikas.

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje Kas gindo užsitikėjimą.

Visur matome lietuvius darbuojantės ant labo revoliucijos, bet Gen. Kom. Rev. Š. l. p. visai atžagariai veikia.

Lietuviškoj visuomenėj, ne matant atskaitų už tris mėnesius, kyla neužsitikėjimas ir apstoja aukos plaukę, kurių ypatingai dabartinis laikas labai reikalauja.

Pakoliai revoliucija nėra užgesus, būtina yra reikalinga atidėt visoki kiti užmanimai ir reikalai, kurie gali palaukti ant toliaus. Bet revoliucijos laike privalo žėdmas pasišvęsti kaipo C. K. R. Š. sąnarys ir atmesti visokias vakacijas, šiltus vandenis ir tt.—tas nėra aprubežiuta, bet tebuna pačių komiteto sąnarių pasišvęntimas...

Einant gerai viskam, visokioms rofūdoms, pakvitavojimams ir atskaitoms, o da yra sunkus prikalbinimas prie aukavimo centų revoliucijos naudai. O kad jau bus pradėtas gaisšinimas su atskaitoms ir tt. tai visai maža dalelė pasiliks aukaujančių rev. reikalams.

Matome, palikę savo gyvenimus, pačias vaikus, eina ir stoji į eiles revoliucionierių, ko-voja prieš netikusią caro valdžią, aukauja savo gyvastis, o mūsų komitetai atideda darbą ant toliaus, kuris yra reikalinga šiandien nuveikti. Renkami į komitetus, zinodami, jog gyvenimo sanlygos nepavels jiems atlikti priderančiai darbui, lai atsisako.

P. Stankovskis.

Brooklyn, N. Y. „Revoliucijos naudai“ renkamos aukos kartais patenka į kai-kurių vertelgų kišenių; nė nepasijuntam, kaip tampam išnaudotais!

Štai Brooklyne 26 d. vasario š. m. Simano Daukanto Dramatiškos D-tės buvo atloštas teatras-farsa: „Neatmezgamas mazgas“. Gana plačiai buvo išplatinti plakatai su pabrežimu stambiom raidėm iš abiejų šonų plakato: (Čion prisiur-čiu redakcijai vieną plekatą) „Pelnas reikalams revoliucijos Rusijoje“.

Zinoma, pagal tokį apsigarsinimą, visuomenė jausdama, jog jos centai eis naudai revoliucijos, gana skaitlingai susirinko, ir vakaras buvo gana pelningas. Neminėsiu čionai kaip tas vakaras pasisekė, blogai ar gerai atlošė. Bet man yra svarbesnis dalykas, kaip tą „sušelpimą“ Dram. D-tė užbaigė. Iš didelio debesio mažas lytus! Štai ir prisiurčia Daukantiečiai iš to teip pelningo vakaro į vietinį R. Š. Kom. \$9.35. Na kas gi čia dabar pasidarė? Juk po išskaitliavimui ir apmokėjimui visų reikalingų išdavimų parengimui teatro, pagal pranešimą pačių D-tės sąnarių pasirodė gryno pelno 45 dol. su centais, o revoliucijos naudai vos tik \$9.35. Ir tai po ilgų ginčų tarp sąnarių minėtos D-tės: duot ar neduot tuos pinigus revoliucijos naudai.

Rodos apie tą patį teatrą buvo jau minėta „Liet.“ N.26 š. m. korespondencijoj p. Bijuno, kad sąnariai tą pelną, t. y. pinigus paskirtus naudai revoliucijos Lietuvoje, pasidalino tarp savęs.

Bet veliaus N.29 „Liet.“ duoda atsakymą ant minėto straipsnio Sim. Dauk. Dram. D-tės komitetas. Ten sako, p. Bijunas minėdamas įplaukimus, užmiršęs primint išlaidas; uždengus išlaidas esą likosi tik \$9.85. Teip sako komitetas.

Teip, jeigu pavadint išlaidoms ir tą sumą \$36.00 su centais, kuriuos pasidalino aktorai, tai gal but ir tiesa. Bet kiek man žinoma, tą teatrą parengė Draugystė, kurios sąnariai ir lošė. Man regis, kad ten samdytų ypatų visai nebuvo, už tat aš tokius išlavimus negaliu pavadint išdavimais, o tik pasisavinimu svetimų, visuomenės sudėtų pinigų naudai revoliucijos! Tie pinigai negali but niekeno su-naudojami kaip tik revoliucionierių Lietuvoje.

Norėdamas aiškiaus darodyti, jog tuos \$36.00 su centais, apart tų \$9.35 (kurie priduoti vietiniam R. Š. Kom.), tikrai pasidalino tarp savęs minėtos D-tės sąnariai, privesiu štai kokį faktą. J. Neimontas, buvęs vadovu choro ant minėto vakaro, teip-pat gavo nuo Daukantiečių 6 dol., bet jis jausdamas, kad pinigai revoliucijos naudai pašvęsti atnešęs vietiniam Rev. Š. Kom. ir pridavė, su paaiškinimu, jog pinigai gauti nuo Dram. Dauk. D-tės paigulį pilnai revoliucijai, delto ir atiduodas kas esą ne jam priguli. (Pagarsinta „V. L.“ N.14).

Čionai gana keistas pasielgimas S. D. D. D-tės sąnarių!... pasisavinimas pinigų revoliucijai surinktų!... Juk jeigu pašalinė ypata, ne sąnarys, J. Neimontas atsisakė nuo užmokėčio už savo darbą (t. y. vedimą choro) iš pinigų, naudai revoliucijos surinktų, tai tokiu budu galėjo dalintis pinigus surinktus revoliucijos naudai D-tės sąnariai, patys užmanytojai tos maloningos aukos!!! Čionai niekaip negaliu suprasti!!!...

Tulos ypatos (nepriguliničios prie D-tės dalyvavusios tame pat teatre, kaip tai J. Čėna, deklamavęs Lietuvos ubagą, M. Sadauckas, griežęs įvairiais muzikališkais instrumentais, P. Bukšnaitis, lošęs trumpą rolę ir nukliravęs lošėjams, ir iš-

girdę, jog minėtos D-tės sąnariai dalinasi pinigais, t. y. pelną teatro ban'le, kreiptis, kad ir jiems būtų skiriama lygi dalis minėto pelno. Bet S. D. D. D-tė atsakė šioms ypatoms per raštą, ant tam tyčia padarytos blankos, su firma D-tės, jog jie negalį duot užmokesčio pašalinėms ypatoms, bet tik sąnariams D-tės.

Kopiją to atsakymo čia papuodu:

„Daukanto Dramatiška D-tė.

Kuopa 83-čia S. L. A. Susirinkimo vieta 73 Grand st. Brooklyn, N. Y. April 8 d. 1906

Guodotini Tamistos!!!

Apturėjom jusų t. y. J. Česnos, M. Sadaucko ir P. Bukšnaičio laišką, kuriame reikalaujate nuo S. Daukanto Dramatiškos Draugystės užmokesčio už dalyvavimą teatre, kuris atsibuvo vasario 26 d. 1906m.

Bet yra klausimas, ar S. D. Dram. Draugystė užsiprašė jus ant to teatro? Ne, tik jus atėjote neprašyti. Dėlto negalite reikalauti jokio užmokesčio, nes negausite, kad ir da tiek norėtumėte.

Ir Tamistos negalite reikalauti jokio nusiteisinimo, jog sakoties esate nuskriausti, nes mes užmokėjome tik tiems, kurie buvo samdyti dėl lošimo teatro, o katrie patys pasisiulo, tai tik supraskit patys, kad ne jūs, ne kitas nemokėtų neprašytiems.

Taigi prašome neužpykti, ir neprašyti nieko neveikę, nes nebus atlyginta niekad.

Su guodone

Protoklų sekr. A. Unguraitis 95 N. 1 st.

Brooklyn, N. Y.”

Na, jeigu teip tai aš, remdamasis ant šitų faktų, patariu Brooklyno visuomenei, kad butumėm truputį atsargesni su tokiais apgarsinimais, o labiau su tokioms prigavikų draugystėms, idant mūsų sunkiai kruvinu prakaitu uždirbti centai daugiau nepapultų į kišenius panašių biznierių.

J. Parvatas,

Blissville, L. I. Nauja Draugystė. Dešimtis metų atgal lietuviai tverdavo sau draugystes užvardydami jas daugiausiai vardais visokių „šventųjų“ — italų: Rokų, Morkų, Mikelių — arba žydų vardais: Juozapų, Dovidų ir kt. Dabar jau tai šian, tai ten girdėtis, kad lietuviai, tverdami kokias draugystes pavadinu jas vardais tautiškais arba šiaip jau kovojusių už laisvę didvyrių. — Štai ir Blissville 9-ta rugpiučio susitvėrė lietuviška tautiška, pagalbinė draugystė: „Didžio Lietuvos Kunigaikščio Vytauto“, liuosa nuo tikėjimiškų vystyklų, prie kurios kiekvienas doras, sveikas ir išmintingas lietuvis galės prigulėt. Mėnesinė mokesitis 50 cent. Apart posmertinės, sąnariai susirgę gaus po 6 po dol. ant sanvaitės pašelpos. Dabar Blissvilles Dr-tės, buvę po disciplina atlikimo priverstinos ausinės, pasiliosuos nuo tos baudžiamos. — Į komitetą draugystės išrinktos šios ypatos: prezidentu A. Stankevičia, sekr. A. Lesniauskas, fin. sekr. L. Gaus, kasie. P. Jeznis ir knygium W. Tamosiunas.

Susirinkimai atsibuna antra ketvergą kiekvieno mėnesio 8 val. vakare, svetainėje po N. 106 Pearsoll st.

J. Auksulys.

Harisburg, Ill. Mūsų aplinkinėj yra apie 20 kasyklų, kurių 14 priguli vienai kompanijai. Anglis nuo pusšėštos pėdos iki 10 pėdų augščio. Mainieriai dirba kasdien. Atvažiavusieji iš kitur darbo gauna. Uzdarbiam gerai. 2 mėnesiai kaip mūsų broliai lietuviai pradėjo į čia važiuoti. Dabar yra apie 150. Žinome tarpe jų yra visokių nuomoniu, ale ikšiol ant tautiškos dirvos niekam nepasirodė. Pas mus nėra kitos tautos; lenkų yra 2 šeimynos. Karčiamų arti nėra tai ir valdų nėra. Toliau

žada atsirasti karčiamų, tai ir naujienų bus daugiau.

J. S.

Brooklyn, N. Y. Išvaikius carui dumą, pasirodė svarbiausia revoliucijos valanda, kurią reikia remti, dėlto keli vietinės 19-tos L.S.P.A. kuop. draugai, nelaukdami kuopos susirinkimo sumanė parengti ant 4 d. rugpiučio prakalbas kas ir įvyko. Kalbėtojais buvo šie P. Bukšnaitis. J. Grinius ir neseniai pribuvęs iš Lietuvos studentas Dorpatio universiteto. Dekliamavo eiles J. Šaltis ir Svečiutė, kokių 8 metų mergaitė, kuri labai gražiai dekliamuoja. 19-tos kuopos choras padainavo dainą „Broliai, už ginklo“. Aukų revoliucijos reikalams tapo surinkta \$41,00. Priduota Viet. Rev. Š. Kom. sykiu su aukauotojų vardan.

Rugpiučio 11 d. Viet. Rev. Šelp. Kom. teipgi parengė prakalbas, kur buvo užkvietas L. S. D. P. atstovas A. Žagaras. Be drg. A. Žagaro kalbėjo Kelmeris, neseniai pribuvęs iš Lietuvos, viens Kaukazo revoliucionierius kalbėjo rusiškai. Toliau kalbėjo Grinius ir stud. Dorpatio universiteto. M. Jakubauskas dekliamavo „Išgamą“, o J. Grinius „Caro tarną“, kuris ne vieną prajuokino.

Visi kalbėtojai nurodydė tą sunkią kovą, ragino šelpti kovojančius mūsų brolius darbininkus. Aukų surinkta \$27.15. J. Verbyla.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“.

Nauji sąnariai.

Chicago, Ill.

A. Bridis	60
J. Trijonis	60
K. Skymutis	60
A. Šešnavičia	60
Hoboken, N. J.	

J. Draskinis	60
M. Bigelis	60
Los Angeles, Cal.	
J. Labunckis	60
B. Labunckis	60
F. Labunckis	60
N. Dumšienė	60
K. Burauckas	60
Cleveland, O.	
J. Stirbis	60
P. Šertvydis	60
S. J. Kasperas	60
Fishers Island, N. Y.	
A. Pelles	60
V. Kelmelis	60
Glashow, Scotland.	
š. p.	
J. Solis	2,16
J. Lebedis	2,16
A. Paškauckas	2,16
J. Steponaitis	2,16

T.M.D. Sekr. A. Ramanauckas.

Anselio pabudimas.

Parašė D. Eisman.

(Pabaiga.)

— Tegul jis palaiko jai kojas — tebuna krikštateviu, — parodiavo Haidučenko.

— Gerai, tebuna krikštateviu. Tas puiku, — atsakė aficie-rius ir pridėjo: Bet pirmiausia reik duot jai dešros, ji be abejonės alkana. Reik duot jai užkąst, o krikštatevis tegul bus liudininku... Haidučenko, pliek!

Haidučenko pakėlė nuo grindų savo diržą, padėjo ant stalo, o drauge ištraukė iš jo ilgą, raudoną apvalią gumą, panašią į dešrą. Paskui viena ranka pokėlęs Minos maiškinus iki kaklui su kita ranka paėmė raudoną gumą ir smogė iš visų pajiegy.

Riksmas beprotiškas, baisus, dykas, nežmoniškas riksmas pripildė kambarį, rodos, kad priėjo gauja nežmoniškų sutvėrimų su dešimtimi nasrų ir šimtais dantų, ir su tais danti- mis, rodos, draskė viens kitam vidurius; dykam riksmo staugė ir griaudė susilpnėję napy-

kanta, kerštas, skausmas. O spiege tik vienas žmogus — Anselis.

Jį laikė dračiai policijantai. Teip stipriai jį laikė, kad jis negalėjo pajudinti nė vieno raumens. Visą pasibjaurėjimą, neapykantą, visą desperaciją, kuri apėmė jo krutinę, jis galėjo išreikšti tik riksmu.

Teip Anselis rėkė; bet Mina tylėjo. Ji griežė dantimis, bet tylėjo.

Guminis pantis vis kilo augštin ir švilpdamas puolė žemyn. Giliai, kaip peilis duoną, jis pjovė išblyškų kūną. Ir teip be sustojimo. Mėlyni kirčiai pasirodė vienoj vietoj, kitoj, trečioj... O kaip laimingi numirėliai, kaip laimingi kudikiai, kaip laimingi tie, kuriuos stačiai užmušė!... Pantis kilo ir puolė, kilo ir puolė vėla ir vėla...

Baisus spieгимas tęsėsi be paliovos su tuom pačiu smarkumu, bet afcierius sėlėjo šaltai prie savo stalo, veidas neišreiškė jokio jausmo.

— Ji apalpus, — pasakė Kovriga, lyg apreiškiamas visai paprastą dalyką.

— Gerai, atgabenkit ją čionai. O tu imk pantį, Kovriga.

Ir vėla guminė virvė ėmė laiot augštin ir žemyn; ir kas smugis ji ėjo gilyn į mėlyną, juodą, suardyta kūną.

VI.

Visą vakarą Kovriga gėrė. Jis gėrė degtinę, gerė alų. Jis gėrė Prusinį. Gėrė degtinę su raudonais pipirais. Tie gerimai jam vidurius degino kaip ugnis. Jis buvo teip įsintęs, kad liejo ašaras; tą jis visados dar davė pasigėręs. Jis ėmė pliekti ant smert savo sugulovę su kardo diržu, paskui su makštėmis, ant galo griebėsi už kirvio. Bet sukruvinta moteriškė metė kirvį į ugnį ir ištrukus nuo jo, nubėgo pas kaimynus. Tada Kovriga ėmė daužyt rakandus, puodus, lančius, bliudus. Jis sudaužė viską, trempė su kojoms samavo-

ra ir šventus paveikslus. Paskui gėrė daugiau. Aplink vienuoliktą nakties jis apsiliko savo juoduoju žiponu ir nuėjo į užpakalį kalėjimo.

Mazas langutis kalėjimo kambario, kur buvo uždarytas Anselis, buvo augštai nuo žemės. Nebuvo galima pasiekti. Murmėdamas ir stenėdamas Kovriga stovėjo kiek laiko, atlošęs galvą, žiurėdamas į langą; keikdamas ir grasindamas savo sugulovei, jis šaukė Kristų į liudininkus, jog jis sugrįž į savo tėviškę ir dirbs kaip žemės artas. Paskui nuėjo iš priekio kalėjimo ir apsidairė aplink.

Pasienyj stovėjo didelė skrynia, kur murininkai laikė savo kalkes. Ji ėmė traukt ją prie lango.

— Kokį tu čia velnią dirbi, — klausė Haidučenko, tik ką atėjęs prie durų.

Kovriga neatsakė, tik murmėjo ir keikė ir grasino sudaužyt kiekvieną, kas pasisuks jam po ranka.

— Jau jis prisimaukęs, — su pavydu pakratė galvą Haidučenko. Kovriga trusė aplink savo darbą, ant galo jam nusišėkė prislinkt prie lango, užsi rangė, nupuolė keletą kartų, ant galo nusistovė su rankoms už geležinių stangų.

Jis prikišo savo veidą prie lango ir dirstelėjo į vidų. Baisus įstabus dalykas... Jo sumišus samonė negal apimti. Koks dailstas baltas ir ilgas... ir žmogus stovi šalia, skubiai vynioja tą baltą daigtą aplink kaklą.

— A! Ar tai jis kariesi?... Tas vaikiščias... kudikis... Ką gi tas reiškia?... Kam jis tą daro?... Ne, teip negalima... Prie jokių aplinkybių... Ar jis žino, ką jis už tai gali gaut?... Už tai jis... Et kvailys... Et, kvailys ir gana!...

Skrynia po jo kojoms pakrypo, nuo sienos pradėjo byret kalkės. Mėnulis švietė ir spindėjo purvinose kalėjimo

balose savo šalta bejauslia šviesa.

— Bet ko tu kariesi? — staugė prabilo Kovriga piktai: — Kaip tu gali, kokią tiesą turi?

Paskui lyg paimtas baimės Kovriga nutilo. Iš ten, iš vidaus, veidas apvilktas mirtinu baltumu, buvo atsikreipęs į jį savo didelėms akimis...

— Jis... tas storlupis Erodas... jis ją mušė... išvilko... tavo brangią Frosią, išniekino. Ir tu, brangioji mieliausioji... — užbaigė Kovriga jautriai: — Mieloji, brangioji, o, mano mieliausioji... tu verčiau... tas storas lupas... štai ką tu nori sunaikint...

Skrynia pakrypo vėla, bet šiūom syk jis neišsilaikė. Jis nupuolė ir skrynia prislėgo jo kojas.

VII.

Mėnulio šviesa puolė ant Anselio galvos ir pečių, mesdama tamsų š-šėlį ant kalėjimo sienų grindų. Linksmai ir, su džiaugsmu, jis greitai plėšė savo marškinius į sklypus ir padarė virvę. — „O, amžinoji ramybe; o, didis amžinasis pasilsy“... — kalbėjo jis pats sau, bedirbdamas.

Apie tą, kas atsitiko, apie savo padėjimą, jis nė nemisli-no. Jis svajėjo apie pasilsį, apie mirtį.

Bet vėla jis išgirdo savo spieгимą ir riksmą, praeities sukūrį ir kasžin kas iš ateities svilino jam širdį ir uždegė jausmų ugnį. Kas tas buvo? Sanžinės draskimas? Susigrauzimo gyliai?

— „Ne, aš to viso nenoriu. Juo greičiaus kilpa mirtis, juo arčiau amžina ramybė.“

Bet vėl jis išgirdo savo riksmą ir spieгимą, švilpimą puolančios virvės, vienodą, lygų balsą raudonlupio afcieriaus. Jis vėl pamatė gryną, apnuogintą Minos kūną, ir graužimas apėmė jo širdį labiaus kaip visada.

Teip mirt negalima. Ar ne niekystė tokia mirtis?

Jis nuleido rankas. Jis negalėjo plėšyt savo marškinių, negalėjo daryti kilpos. Jį apėmė tokios kančios, toki sopuliai kankino jį, kad jis ėmė krimsti sau rankas ir šiltas, šviesiai-raudonas kraujas ėmė tekėt per jo išblyškų veidą. Jis ėmėsi vėl už virvės, bet išgirdo kasžin kokį balsą už sienos. Ar teip ištikrujų? Didelis, veidas su geltonais usais — ar jis ištikro žiurėjo per langą. Ar tai jis kalbėjo: „Tu būtum... tas raudonas lupas?“...

Vaitodamas jis metė kilpą ir parpuolė ant grindų į kam-pą, rėkdamas iš gailėsčio. Paskui jis aprimo.

VIII.

Kada jis pakilo ryte ir pasaugojo baltą virvę, jis nejautė nė džiaugsmo, nė nuliudimo. Jis abejutiškai į ją žiurėjo, ilgai ir rimtai.

Apie tai, kas atsitiko su juo ir Mina, jis mislino blai-vai, be neapykantos. Jo širdis buvo apšarvuota lyg geležimi, jo dvasia buvo lyg plieninė. Jis nejieškojo išganymo ilgame kapo pasilsyje. Jis nesigėdino savo tokių geismų, tik ne mislino apie tai. Viskas praėjo, kas iki šiol atsitiko. Dabar prasidėjo naujas gyvenimas.

— Motina, atleisk, ir tu, tėve, atleisk man; ir tu Mina, mano šviesioji, nesutepta meile, lik sveika! Atleisk man, baltoji lelijėle... Tai mano paskutinis žodis į tavę. Daugiau man tavęs nėra. Tu užmiršta.

Spiečiai sukankintų dvasių mirga prieš jį iš gilumos praeities. Jų akys pilnos baisios desperacijos ir ant veidų ženk-lai kraujo. Aplink nuogus kūnus suka juodas drakonas su raudonomis lupoms...

Tamsa ir tyla tęsėsi da kiek laiko. Paskui pasaulė pabudo. Girdėt buvo balsai, dangus prašivietė.

Zibėdams auksine naujos aušros šviesa Anselis atsikėlė. Jis padėjo meiliai savo ranką ant kilpos ir išsitiesė kaip augštas.

— Teip, jūs mane turėsit, — tarė jis ramiai su tvirtu pasiryžimu, — turėsit, paimsit, bet pirmiausiai turiu atsilyginti su raudonomis lupoms...

Nauji rasztai.

Antanukas. Apysaka B. Pruso. Vertė Selimas. Antra laida. Kaštu kun. A. Miluko. Shenandoah, Pa. 1906m. Pust. 40. Kaina 10 c.

Aleksandras Glovacskis arba po pseudonimu Boleslavas Prusas žinomas lenkų rašytojas; jo apsakos dailios formoje ir mislyje. „Antanukas“ (Antek) yra apsakutė iš kaimo gyvenimo. Vertimas vidutiniškas.

Kunigo Giminė. Parašė Gerutis. Kaštu kun. Miluko. Atspausta iš „Žvaigždės“ Shenandoah, Pa. 1906 m. Pust. 68. Kaina 20 c.

Apysaka, kuriai daug ko truksta iš literatiškos pusės, parodo, kaip kunigo giminės stengiasi išgauti iš kunigo vien pinigų, o apie jį senatvėje nesirūpina, teip, kad vienas kunigas miręs badu... Tą pavyzdį neteisingai autorius „užbaigoje“ lygina prie „visų kunigų“. Giminės laiko kunigiją „už melžiamąją karvę“, tai tiesa, bet ir tas tiesa, kad tosios „karvės“ neužtruksta delei to milžimo... Viens-kits atsitikimas neišaiškina to. Tam viskam kalta „milžimo“ sistema, kad žmonės viens kitą melžia; kodėl kunigai nenori ją prašalinti, jei jiems „milžimas“ nepatinka?

Pamečiau knygą tarpe Edwardsvilles ir Plymoutho važiuojant ant Larksvilles kelio, knyga surašų išduoto tavoro, prigulinčia.

F. Rushansky
Cor. Main & Elm st.
Plymouth, Pa.

Mainieriai turi padėti Jonui Mitchellui.

Jis negal viską viens atlikti, jam reikia organizuotų mainierių pagelbos.

Mainieriai nekartą prie progos, kada budavo klausimas, ar streikuot, ar ne, sakydavo: „Tai, prezidentas J. Mitchellis jau pabaigs tą dalyką, jis jau išlaimės už mus“.

Toks pasiūlykimas ana savo vado yra geras dalykas, vienok reikia apmislų, kad prez. Mitchellis negal viską atlikti viens. Jis gal labai daug padaryt, jau daug ir padarė ir išvien tebetriusia, nes jis yra nepaprastai gabus vadas, vienok nors jo miklus projas ir gali išdirbti plianus ir jo vadovystė gali išlaimėt, tačiau jam reikia ir mainierių prisidėjimo, jei nori ką atsiekti.

Jei nebut unijos, jei mainieriai nebut suorganizuoti, negalėtų jis jiems išlaimėti, kaip ikšiol, stovėtų jis viens be pagelbos, anglies sovainikai atsiskų derėtis ir paklaustyti ko mainieriai nori.

Mainierių organizacija suteikia jam galėjimą derėtis su savininkais ir priversti anuos sutikti darbininkus kaip sau lygius, padaryt kontraktus ir išlygas.

Pagal raportus paskutinėse dienose parėjusius, rodosi kad ne visi mainieriai tai viską supranta, nes vietoje pasirūpint, kaip organizaciją sudrutinti, jie rodos tyčia bando ją silpninti, neužsimokėdami mokesčius. Kaip žmogus negali pragyventi be pinigų, teip ir organizacija turi sunykti, jei šarnariai nesudės mokesčius, einančius už apmokėjimą unijos kaštų ir sudėjimui streikų fondo pašelpai tų, kurie nori gaut kas jiems pripuola, priversti yra streikuoti?

Tie patys darbininkai, ką dabar neužsimoka mokesčius būtų pirmiausiai prašyti unijos sušelpimo laike streiko; vienok

kaip gali unija juos sušelpiti, jei ji neturės pinigų savo kasoje? Unija nėra uždėta šelpimui vargdienių. Jos didis ir prakilnus mieris yra pagerinimas darbininkų padėjimo, o tą pasiekti reikalinga pagelba visų mainierių. Darbininkai neužsimokanti mokesčius, turėtų išgėdos pasikavoti, neverti jie draugauti su tais, kurie suprant, jog reikia uniją užlaikyt ir šelpt.

Reikia gailėtis tokių žmonių jų trumpo apmatymo, jų menko supratimo ir skupumo, kad nepripažįsta, jog unija tai yra kuri geriausiai už juos dirba ir todėl reikia tą uniją visados remti.

Aukos.

Kankiniams.

C. R. Š. K. kasierius Theo. Dudas prisiuntė \$29,00.

J. Verbyla prašo pagarsinti šitą dalyką:

Brooklyne, N. Y. per prakalbas rugp. 11 d. aukavo rev. reikalams: J. Kancierevičia, J. Ludavyčia, J. Simaitis, J. Siminas, A. Vilkevyčia, D. U. studentas po 1 dol.; J. Norbutaitis, J. Narijauckas, Paltinaitis, J. Vinckevičius, F. Ramanauckas, P. Slankevičienė, K. Armaliutė, Jurgelionienė, V. Kriaučiunas, K. Ripinskas, A. Aleksa po 50 c.; A. Ripinskas, J. Lakitakas, V. Balčius, V. Mockus, A. Bulvičius, J. Nudzius, J. Zakarauckas, A. Kazlauckas, J. Jundzelis, A. Ramanauckas, J. Baltrušaitis, E. Malinauckas, A. Krakaitis, J. Žemaitis, S. Getšnė, K. Stelmokaitis, M. Bukšnis, J. Česna, E. Miknevičienė, J. Lieponis, T. Marina, V. Kriaučiunas, J. Jukelis, P. Matusevičius, Gebraitis, Švigžda, P. Sinkevičius, P. Lukšienė, F. Vaivadzintė, Tonis, M. Jakubauckas po 25 c.

Isz visur.

Prancuzijoje seniai buvo toks judėjimas kaimo darbininkų, kaip šįmet. Streikai nesiliauja. Darbininkai reikalauja geresnio užlaikymo, algos ir visokių pagerinimų. Streikininkai vaikščioja miniomis su raudonomis vėliavom (revoliucijinėms) ir su trispalvėms (respublikinėms) Paskui juos sakioja žandarai jų išjuokiami — „tvarkos“ saugotojai. — Teip darosi ypatingai Il-de-France departamente, o teipgi ir aplinkinėse apygardėse. Tas darosi matomai po įtekme Rusijos laisvės judėjimo.

Kaip žinoma, gegužės 6 d. Maskvos gubernatorius Dubasovas vos išliko nuo bombos. Metęsis bombą aficerius liko ant vietos užmuštas. Policija dabar susekė, kad prie to suokalbio prigulėjo ir studentė Miščenko, duktė garsaus jana-rola, kurs atsižymėjo kaip kavalerijos vadas per karą Rusijos su Japonija. Mergina Miščenko tapo sunkiai sužeista, trukus netyčia bombai, kurią ji dirbo.

Japonai jau beveik visus laivus, — savuosius ir maskolių, — nuskenčiusius karės laiku, išėmė iš jurių ir sutaisė. Neseniai išsiėmė savo šarvučių „Mikasą“, kuris buvo nusken- dęs iš priezasties eksplozijos ir gaisro rugsejo mėn. pereinų metų.

Damijos sostapylėje Kopenhagene atsibuvo trečias metinis Moterų Sutragiščių (reikalaujančių balsavimo tiesos politikoje) Tarptautinės Sąjungos susivaziavimas (kongresas). Kongreso prezidente buvo Carrie Catt iš New Yorko. Dvylikos šalių atstovės dalyvavo tame susivaziavime.

Lietuviu tauta

senoveje ir sziaurien.

Parašė J. Šliupas M. D.

TOMAS ANTRAS.

(Tęsa.)

Totoriams ant pietinės šalies užgulus 1519 m., Vosylius pertraukė sudėjimą ginklų, ir jo kariumenė, po vada Mikolo Kislicos, atkako iki Molodečnos, iš kur pasitraukė į Smolenską. Kita armija—50.000 vyrų—traukė iš šiaurės po vada kunigaikščio Smolensko Vosylius, Švitskių, Kurbskio ir kitų, ir atsidadė apie 12 mylių nuo Vilniaus. Lietuvių kariumenė susirinko Krėvoje. Susidurus priešakiniam tuntams, 2-syk maskoliai pergalėjo Lietuvius, kurie dabar atsitraukė linkon Logoisko. Maskoliai gįžo atgal, vejami Lietuvių, kurie bent dalį grobių atėmė. Vosylius Godunov nuderino priemiesčius Vytebsko ir Polocko. Totoriai Kazanias kitą dalį Lietuvos valdynių pustyjo. Tačiau Lietuviai gerai gynėsi, ir jau vidusaryje Maskoliai ištraukė namon, nė skųpo žemės nelaimėje.

Neužilgo Totoriai pasikėlė prieš Moskvą: Kazanias pakėlė maištą. Todėl Moskvitėnai velijo susitarinti su Lietuva, ir prašė, kad Lietuvių paslai atvyktų į Moskvą satarauti taiką. Pagirių vaivada Jonas Leliušis nukako; bet nuo užmačių Vosyliui neatsizadant, dingo viltis sątaikos. Susirašinėjimai traukėsi per 1520-1521 m., bet Zygmantas taise pylis, laikė žmones po ginklu, ir su Totoriais mėgino gerumu sugyventi. Galiaus įgaliotiems Lietuvos—Kiškai, Bogomatėiui ir Gornostijui—pasisekė sulygti 5-metinį sudėjimą ginklų su Moskvą; rubežiai turi tarp abiejų šalių eiti nuo Smolensko, kurs tuomlaik pasiliko prie Moskvos, upėmis Dniepru, Ivaša ir Mėra. Valnybė pirklybos tapo patikrinta; apie išmainymą suiminių nesutarta pasiliko, nors likimas jų buvo labai apverktinas. Rods Zygmantas palengvino likimą Moskvos suiminių iš savo dėkos, bet ar Vosylius tai padarė Lietuvos suimniam, nėra žinoma.

1522 m. Zygmantas sušaukė seimą į Gartiną, norėdamas atlyginti užsipelnusiems ricieriams, ypatingai kunigaikščiui Konstantui Ostrogiškiui. Kadangi neseniai vaivada Trakų, Petras Kiška, buvo numiręs, jis anam pasiūlė krėslą senatorišką ir hetmonystę. Magnatai, urėdų godų, šiaušėi, kam tas urėlas tenkas stačiatikiui, nepripažinstančiam dogmų Florencijos koncilio? o juk pagal Jagėlos seną įstatymą augšti urėlai tik katalikams ar unijotams tegdį pavestais buti! Zygmantas turėjo daug klapatų apmalšinti opoziciją, ir ant toliaus žadėjo laikytiesi senų įstatymų. Pats Ostrogiškis veljo tarnauti pietinėse provincijose ir nenorėjo urėdo priimti, ir Zygmantas verstinai privertė jį priimti Vilniaus kaštelioniją, militariškai senatorišką urėdą, suirisanį su urėdu hetmono (mat tuomlaik žemiškoji did. kunigaikščio maršalkystė perėjo į pirmo laipsnio hetmonystą arba didesės buožės hetmonystą).

Nors su Maskolija dabar nebuvo karės, tačiau parubežiuose žmonių vaidai ir imtynės nesiliovė; paslai vieno ir kitos tankiai vašinėjo, bet ant skundų tik skundai buvo atsakyti. Popiežiui Klemenso VII rūpėjo karė prieš Turkus su-

vienytomis Europos spėkomis, ir todėl jis troško suderinti Maskoliją su Lietuva bei Lenkija. Todėl paslai popiežiaus, ciesoriaus ir Lietuvos 1526 m. keliavo į Maskoliją, kur Vosylius juos priėmė Možaiske. Sudėjimas ginklų tapo pailgintas ant 6 metų. Parubežiniai vaidai netapo apmalšinti, apie sulminius Vosylius nieko girdėti nenorėjo. Smolenskas jam pasiliko. Ratifikuojant Vilniuje sątaiką, tapo sudėta sąlyga, kad parubežinius vaidus tyrinės abipusinė komisija ir tosios nusprendimai bus be apeliacijos; apart to Lietuva visus Maskolių suiminius sutraukė į Vilnių ir čion davė žmonišką užlaikymą.

Ryboms šalies nėsant tikrai paskirtoms, vaidai parubežyje vienval atsinaujino. Rods kamisoriai tai vieni, tai kiti atkakdavo, bet kas iš to! Sykį Maskoliai liet. komisorių į savo šalį įcivilioję apkalino! Zygmanto paslas į Moskvą, Jonas Ješmonas, prašė jų išvalnyjimo, lyginai kaip geresnio apsiėjimo su liet. suimniais. Vosylius tvirtino, kad dauguma jų gyveną Moskvoje, be sargybos; kamisoriai tapę suimti be jo žinios ir tapę su garbe paleisti; reikalavo dar, kad pirkliai ir paslai, sulaikyti Lietuvoje dėlei apkalinimo komisorių, taptų paleisti. Ješmonui sugrįžus į Vilnių, atkako paslas Vosylius ir skundėsi, kam Lietuva siuntinėjanti kaip paslą per jauną žmogų, kam Severinas Norvydas (vidžemietis) plėšias maskolių šalis ir tt. Vėl liet. paslai keliavo į Moskvą dėl surašymo liet. suiminių, kurius Moskvą ketino ant velykų 1528 m. paleisti namon. Kad tuom tarpu Moskvos paslai į Moldaviją tapo sulaikyti Minske, Vosylius lietuviškus paslus suimdino Možaiske, tačiau dalykam iš išškinus vėl paleido namon keliuti.

1529 m., kada Vosylius ketino neva suderėti stovią sątaiką su Lietuva, jaunas Mstislavo kunigaikštis Theodoras, paminas savo tėvą, pabėgo į Moskvą, kuri daug vilčių regimai dėjo ant to pamėgdziotojo Glinskių, ir Vosylius sutuokdines jį su seserėno dukra Anastazija, davė jam į tėvonį Jaroslavieco miestelį su valčiais, Kremiencu, Mščuga ir Kossyra.

Tuomi tarpu Bonai rūpėjo užtikrinti sunui sostą Lietuvos, ir Zygmantas rudenį 1529 m. sušaukė seimą į Vilnių, kur dėl senatvės ir nesveikatos sudėjo urėdą did. kun., prašydamas, kad jo sunus taptų pakeltas. Senatoriai sutiko, tik prašė, kad Zygmantas neatsitrauktų nuo valdžios; taip pat žemiški ir miestų paslai pristėjo, kurie pirmusyk aiškiai prileisti prie rinkimų did. kunigaikščio. Tad 18 d. spalio 1529 m. Zygmantas Augustas tapo apšauktas didžiu kunigaikščiu Lietuvos, Rusijos ir Prusijos ir vainikuotas mitra Gedimino. Zygmantas tuoju ir Moskvai pranešė, kad jis rodo valdžią pasi laikas, bet kad Zygmantas Augustas, pritariant luomoms, įgyjęs yra tėvoniškąjį sostą Lietuvos. Veikiai, nuo 21 d. vasario 1530 m., Zygmantas Augustas Krokavoje tapo karunuotas taip gi Lenkų karaliumi.

1531 m. Zygmantas, laimingai užbaigęs karę su Valachija ir Moldavija, pasiuntė paslus—Joną Sapięgą, Mot. Kločko ir Povilą Namčevyčių—į Moskvą dėl tarybų reikale sątaikos; bet maskoliai nenusileido, ir reikėję butų ginklų juos priversiti. Yžde Lietuvos nebuvo pinigų, jau tai Bonai gobint trūtų, jau tai lobius praryjant intrigoms dvaro, jau tai per netvarką administracijoje įėmimų. Nestebėtina, kad galiaus, azuot sątaikos, paslai Lietuvos užsigarėdino prailginimu ant vieno

metų, sudėjimo ginklų, Vosylius sutiko ant išmainymo suiminių, kurių skaitlius buvo daug didesnis Lietuvoje; mat daugelis Lietuvių Moskvoje išmirė, dalis vėl suiminių sudegė kalėjime 1531 m. Tai gi keletą užimtų pavietai Vosylius pagražino Lietuvai.

Vosylius Ivanovyčius mirė rudenį 1533 m., ir jaunas Ivanas Vosylevyčius buvo po globa d. d. kunigaikštienės Elenos, iš namų Glinskiutės, o globėjais ir pirmais dumos bajorais buvo kunigaikštis Mikolas Glinskis ir kniazis Ivanas Ovčina Telepnev-Obolenskis. Zygmantas laukė naujo rėdo įsiviešpatavimo ir su juomi tikėjosi suderėsįs sątaiką, kaip Telepnevas Glinskį apkalino ir numarindino, ir pats vienas ėmė teroniškai Moskvoje viešpatuoti. Bajoru du: kniazis Simas Bielskis ir Ivanas Lackis stovėjo su armija Sierpuchove, pasirengę užgulti ant Lietuvos, kaip persigandę terionybės Telepnevo, atkako į Vilnių, pranešė apie mierius naujos valdžios, ir prisiekė ant pasilikimo Lietuvoje. Bielskiui tapo dovanoti lobiai—Zezmariai, Stakliškės ir Kormilovo, o Lackiui su sunumi—Augštadvaris Trakų vaivadysoje ir Žoludek Lidos paviete. Bielskis neužilgo vienok užkako pas Krimo chaną, ir jo lobiai su laiku grįžo yždui, o Lackis tapo pratėviu namų Lackių Lietuvoje.

Vienok Telepnevas siulė Zygmantui sątaiką, bet tasai, neįtikėdamas, pareikalavo, kad visos užimtose provincijos taptu atgal atiduotoe. Žiuoma, iš to kilo karė. Pradėjo ją Azovo ir Krimo Totoriai, esanti sątaikoje su Zygmantu. Iš Lietuvių pusės, Kyjevose vaivada Andrius Nemyra 1534 m. apgulė Starodubą ir nupustyjo aplinkes, bet nuo pylies turėjo atsitraukti. Po tam Nemyra apgulė ir nudegino pylį Radogošų. Apgulus Cernygovą, apgultieji nakties gudume išvaikė musiškius, ir Nemyra sugrįžo į Kyjevą. Teip pat kunigaikščiui Alek. Višniovieckiui nesisekė paimti Smolenską, kur pralošęs mušį turėjo atsitraukti. Tuomi tarpu Telepnev pasiuntė savo kariumenę po vada vadų: Mikolo Gorbatō ir Nikitos Obolensko. Tie nudegino Dubrovą, Drucką, Borysovą su aplinkiniais kaimais, ir atkako į Molodečną linkon Vilniaus. Iš šiaurės kniazis Boris Gorbatyj, nupustyjęs aplinkes Polocko, Vytebsko ir Braslavo, pas Molodečną susivienijo su armija Telepnevo, kuri dabar išnešė į 150.000 kareivių ir grėšė Vilniui. Tur-but čion spēkos buvo nemenkos, kad Maskoliai pasisuko linkon Pleskavos ir kovo mėn. 1535 m. apleido Lietuvą. Trečia maskolių armija, po vada Theodoro Telepnevo, siautė aplinkėse Mogylevo, Mozyrius, Turovo. Kada gi šlėkta nenorėjo Zygmanto klausyti žiemos mete, tai lengva buvo maskoliams—apart deginimo ir išsivedimo suiminių—perkeldinti 300 šeimynų kaimiečių į Maskoliją. Tik Totoriai po vada Bulgako, susivieniję su E. Daškevyčiumi, Čerkasų storasta, kako į Sieverinę Rusiją ir, ten pasiautę, sugrįžo namon su grobiu laimingai. Pabėgus tarnams Bielskio ir Lackio į Moskvą, kurie buvo apvogę savo ponus, Telepnevas pasiuntė į Lietuvą kariumenę po vada Vosylius Šuiskio, ir paėmė priešpylę Mstislavo. Buturlinas gi pastatė ant Lietuvių žemės pylį prie Siebiežiaus azero, vadinamą Ivangorod arba Naują Siebiezių. Tad 15.000 Krimo Totorių užgulė ant Maskolijos ir pustyjo šalį iki Okos upei. Lietuvių kariumenė po vada Jurgio Radivilo, sudrutinta Lenkais, į 40.000 žmonių, įsigrudo į Maskolių Ukrainą. Telepnevo armija rinkosi į kruvą pas Starodubą. Lietuviai čionlink artinosi, ir prie jų iš Kyjevose atei-

damas, paėmęs Gomelį, prisidėjo Nemyra su emigrantu Bielskiu. Starodubo murus gynė smagiai Theodoras Obolenskis. Lietuviai pakasė mynas po pylimų ir sienų miesto, ir išnešdino į orą¹⁾. Tad Lietuviai įsiveržė į miestą; bet Obolenskis atgal išvyjo, nors galiausiai netekęs daug žmonių, turėjo pasiduoti į nevalę. Paėmę miestą, Lietuviai užgulė ant tabaro Telepnevo, kurį laimėjo, ir krito čion vadas kniazis Petras Romadonovskis: daug bajorų su kariumene sudėjo ginklus, krito gi į 13.000 kareivių; tabaras visas, 72 špizinės armotos, ir dideli turtai tapo grobiu pergalėtojų. Potam Lietuviai traukė prieš drutvietę Počap, kurią maskoliai patys nudegino; potam paėmė Radogošų po smarkaus gynimosi, kur vadas Lykov pateko į nevalę. Tad kariumenė pasidalino: Nemyra traukė prieš Černygovą, o kita dalis prieš Smolenską, artymais kruio stovėjo tabaru Šuiskis. Lietuviai nudegino prymiesčius, bet žiemai užstojus, grįžo atsilsėti į Lietuvą.

Bet Zygmantui truko pinigų užlaikyti apmokamą kariuoną, ir Lenkų šlėkta Piotrkovo seime 1535 m. rudenį nenutarė nepaprastų rinkliavų. Jurgiui Radivilui apsirgus, vadovysta kariumenės atiteko Nemyrai 1536 m., kurs su 20.000 kareivių apgulė naujai pastatytą pylį pas Siebiežiaus azerą, bet pralošęs dalį kariumenės turėjo atsitraukti. Žmonės nenorėjo pinigų mokėti, šlėkta nors liepiant netraukė į karę; tad Zygmantas liepė šlėktai Lenkų mokėti po 8 grašius nuo dirvos, jeigu pati neina į karę; sutingę Lenkai rodė tai priėmė, bet už tai praėjo visas metas begėdiškai nieko neveikiant. Vilniaus seime vėl ragino į karę prieš Moskvą, Lackis ir Bielskis užmanė tinkančius įrankius, bet ponai tingėjo ir velyjo taikos. Tad Zygmantas pavedė Lietuvos valdžią savam sunui ir iškako į Trakus po tam į Krokuvą. Senatoriai dabar buvo įtužę ant maskoliškų išėivių, kam jie kalbiną karalių į karę; Bielskis pabėgo iš Vilniaus į Lenkiją ir po tam į Caregradą, o Lackis pasodino į kalėjimą. Nuo Zygmanto gi Augusto ėmė reikalauti, kad prisieka patvirtintų tiesas valnystos ir privilegijos ponams nuo seniai duotas. Telepnevas gi Lietuvius suvedžioja viltimi sątaikos, kaip rašė į jurgį Radivilą paleisdamas jo brolių, paimtą į nevalę pas Starodubą. Rods Polocko vaivada Jonas Glėbavyčius surinko diktą kariumenę savoj vaivadysoje, bet ir Telepnev taisė pylis—Starodubą, Počap, steigė naujas—Zavoloče Rzevo paviete, Vielizių Toropeco, ant Lietuvos senoves žemės! Atsiuntė mažą pasiuntinystą į Vilnių, kad dėl tarybų Lietuviai siųstų paslus į Moskvą ir lieptų Glėbavyčiui ramiai užsilaikyti.

Tad sausyje 1137 m. didėji pasiuntinysta atkako į Moskvą, bet sątaika netapo nutarta, o tik prailgintas ant 5 metų tapo sudėjimas ginklų ant sąlygų taikos 1521 m., su pridėku: kad Gomelis tenka Lietuvai, o Zavolok ir Siebiezius su jų valsčiais—Maskolijai. Suiminiai netapo išmainyti, nes maskoliai nenorėjo užmokėti už višskaitlius suiminius.

1) Parakas į Lietuvą pirmiausia, o vėliau ir į Maskoliją pateko nuo vokiškų pirklių, kurie pirkliavo su Lubeka. Kryžėiviai, pamatę, kad tokia pirklyba dėl jų yra pavojinga, uždraudė pardavinėjimą, todėl Lietuviai anksti nuė Lenkų pirkti ėmė paraką, o Maskoliai fabrikus įsitaisė gana velai.

(Toliau bus)

Atsakymai.

A. Keelerui, Philadelphiai.
Abu pranešimai neįtikėtini: Nors ir galimi toki dalykai apie kuriuos pranešat, bet teip neaiškiai ir tokioj piktoj formoj negalima pranešti visuomenei. Iš to kiltų bergždi vaidai. Su tokiais pranešimais reikia but atsargesniu ir žiūrēt, kad tai butų tikra teisybė pranešama.

Atsišaukimas.

Siuomi turiu pranešti visom Brooklyno ir apielinkės draugystėms, jog aš užsidejau naują drukarnę, drukuoju viską, ką tik kas reikalauja, darau gerai ir už pusę prekės pigiau kaip kitur. Už tai maloningos dr-tės pasinaudokit iš mano spaustuvės. Teipgi ir iš kitur galite prisijusti, o mes atspauzdinsim greitai, gerai ir pigiai.

Su guodone P. Leo. Gettch, 222 Berry str., Brooklyn, N.Y.

Susirinkimai.

Pittston, Pa. Rugsėjo 9 d. 2 val. po piet J. Andriušio salėje bus visų draugysčių atstovų susirinkimas dėl apkalbėjimo apie įkurimą Lietuviško Namu. Visus išrinktuosius atstovus užprašo.

S. Daukanto draugystė.

New Yorko-Brooklyno 4tos kuopos T. M. D. ex ra-susirinkimas atsibus nedėlio 9 d. Rugsėjo 4 val. po pietų svetainėje po N. 73 Grand st. Brooklyne. Visi sąnariai užkviečiami neatbutiniai pributi, nes bus apkalbėti svarbus reikalai T. M. D., teip-pat teiksitis atsivesti naujų prisirašyti.

Sekr. *A. Lesniaskas.*
Brooklyn, N. Y.

Per savo mėnesinį susirinkimą, nutarė laikyti lekcijas, vėluk, išsiėmimo Ukėsiškų popierų. Bus tam tikri mokytojai, kurie aiškiai pamokys ir išaiškys kaip išsiėmti Ukėsiškas popieras. Atsibus du kartai savaitę: Panedėlio ir Seredos vakarais nuo 7:30, po nr. 73 Grand str.

Vardan 19 kp. L.S.P.A.
Fin. sekr. *P. Sinkiavičius.*

\$100.00 ATLYGINIMO!

Valstijos Vyriausybė ir Sherifas Valstijos Sheboygan, Wisconsin, siulo atlyginimo Vieną Šimtą Dolerių už suteikimą žinios, per ką galėtų sureštuoti tula Mike Razemas (arba Rašnas), kurio jieškoma už užmušimą vieno lietuvio mieste Sheboygan, Wisconsin. Rašnas yra apie 5 pėdų ir aštuonių colių augštas, sveria apie 160 svarų, turi tamsius plaukus ir akis ir ligų veidą. Jis yra lietuvis, dirbdavo anglyse ir dabar bene dirba arba Pennsylvania arba Ohio.

Rašyk arba telegrafuok pas HENRY L. ZURHEIDE, Sheboygan, Wisconsin,

TĖMYKITE KAD ŠIPKORTĖS ATPIGO.

Nerodyjam niekam pirkti Šipkortėjų krajų ir iš krašus, pakol pirmause nepasiklausi apie preklas pas mus. Visur dar prekės brangios, tik mes parduodam Šipkortės pigiau, negu koznas kitas agentas, broi šias apėdėjimas. Dėl pasazierių valnas pėdėjimas rubežliaus. Koznas gauna prezentą ant kelio. Sluociam pinigų į visas svetadalle, greitai ir už pigiusią prekę. Padarom visokius rastos ir išpdom kozną reikalą senam kraujui.

I. HERZ,

Lietuviškas bankierius ir Notarynas,
2 Carlisle st., New York, N. Y.

Kas neturi daug pinigų,

o norite už perą dolerių nuvažiuoti į krajų ant pasazierinio greito laivo į Hamburgą arba Bremen prie mažo darbo ant šipo, tegul niekur nerisio, kaip tik pas firmą

IMMIGRANT LABOR EXCHANGE INC.
2 Carlisle st., New York, N. Y.

Apie maudymasi.

Vasaros laikuose reikalinga maudytis namieje ar sveikesnėse vietose, ant oro, palatymui atidarų odoje skylėlių. Tada kunas sveikas ir liuosas nuo visokių skaudėjimų. Ir jeigu mes varosime Triners Amerikonišką Elikvyrą Kartausiaus Vyno reguliariškai, tai visokios vasaros ligos neįveks mūsų trynimo prietaisus sugadinti. Šitos gyduolės padidina visą prėžatės silpnumo, patrotinimo apetito, išblyškimo, visados pagelbti jeigu paimtos į laiką. Palyginančiai kroniškas ligas tryni

mo pasekmingai išgydo. Mes rekomenduojame visiems nerviškiems, sergantiems žmonėms ir tiems, kurie nori turėti trynimo organus sveikais.

Joseph Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

HOTELIS Juozo Balytos,

Užlaiko visokios degtinės, vyno skanaus aludžio, puikiai kvėpiandžių Cigarų, ir reikale suteikia draugišką rodą. Jeigu nori linksmai laiką praleist ir išsigert skanaus aludžio, tai užėik pas JUOZĄ BALYTĄ.

276 E. Main str. Plymouth, Pa

Siuntejai

sviesto, surio, kiaušinių ir kitų tavorų, bus linksmi išgirsti apie naują freight ūjimą Lackawannos geležinkelio ant šių metų, specialiskai einantis greitai į New Yorką, Newarką ir t. t., kurs sutinka patarnaviną dėl siuntėjų ir gautojų.

Karai su ledais iš East Owego, siekenti miestą Syracuse, Utica division to Scranton, Newark ir Pier 41, New York City.

Szitas ūjimas prasidedo 22 May ir eina kas utarninkas ir ketvergas kas sanvaitė, ateinantis į rytinius miestus seredos ir pėtnyčios rytais. Specialiskas laikas paskirtas dėl siuntinėjimo, ir koznas agentas priduos eikalaujantiems visas informacijas.

Whiskey

Morris Forst & Co.

Cor. Second Ave. & Smithfield str.
Pittsburg Pa.

Wines

Mes esame žinomi po visas šalis, kaipo pardavėjai geriausios degtinės su prekia kaip kitur.

Mes apmckame kaštus prisiuntimo perkant nuo \$5.00 aukščiau, in rytus iki New York, ir vakarus iki Chicago. Toliesniom pirkėjam atleidziam 10% ant perkamo sumos apsimokant patiems expresą ar freitą.

Kada reikalaukite, siuskite kartu registravotoje gramatoje pinigų ar „Money Order“ ant var lo Morris Forst & Co., Cor. Second Ave. & Smithfield str., Pittsburg, Pa.

Reikalaukite kvita prekių. Visose kalbose.

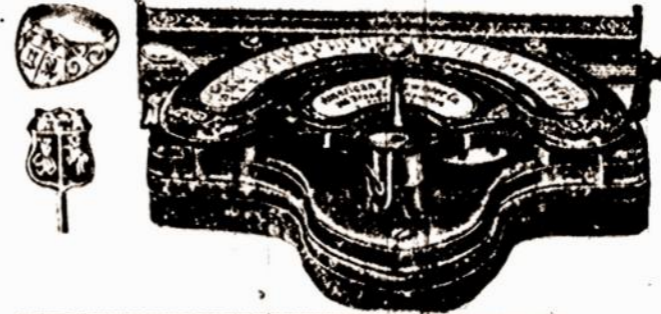
Morris Forst & Co.

Cor. Second Ave. & Smithfield st.

PITTSBURG, PA.

SILVOVITZ

Torkoly

NAUJAS ISZRADIMAS.

Sz tas ŽIEDAS ir SPILKA į nekaita yra padaryti iš geriausio aukso, ir su lietuviškais pavėkiais: Žirvaikio, Švento Kazimiero ir Did. Lietuvos Kunigaikščio Vytauto, tinkami nezeioti koznam vyrui. Tokį žiedą, kur niekas negalėtų padaryti už 50, aez parduodu už \$7.00, o spilką už \$2.00. Koznas orderuojantis žiedą turi su siura popier uke pamieruoti piršto storumą ir popierinuk atsiųsti drange su orderiu, o aez žinosiu kokio didumo žiedą nusūgti. AMERICAN drukavojama maezinukė yra reikalinga klekvienam žmogui; eu ja galima drukuoti be jokio mokslo greitai ir gražiai, teip pat kaip su maezinuke už \$100. American drukavojama maezinukė yra geriausia, visur parduoda po \$10.00, o aez parduosi už \$8.00. Parduodu gražiausiu popierų dėl raesymo gomatų į tėvynę Lietuvą su visokiais atska tymais ir dalnomis, toz'na už 25 ct., 5 toz'nal už \$1.00, taktantais aez \$7.00. Užlaikan puikiausiu ir naujausiu lezdarbio prnešezkų armonikų kurių Amerikoje niekur negalima gauti. Pas mane galima gauti visokių tavorų, kokį tik kas nori, pigiau kaip kitur. Laidrodėlių, lencingėlių, komparų, kolezikų, spilkų, britvų, muzikalizkų instrumentų, monų knyga, visokių lietuviškų knygų ir ma'daknygių, okių tik nori. Kas norėtų apturėti katalogą tegul prielunczia už 1 ct. maršk ir teleingą adrese, o apturės didelį katalogą d y k a l.

KLEMENS WILKEVICH. 112 GRAND st. BROOKLYN, N. Y.